

[Svend Haugaard.]

sigte har gode vilkår, og dette er lige så rigtigt. Herudfra kan vi uden overdrivelse sige, at det nu er rimeligt, at denne undervisning står for tur.

I samme forbindelse kan der være grund til et lille hjertesuk over, at en betydelig del af den folkelige undervisning, nemlig den, der gives på højskolerne, ikke kommer med i denne omgang. Der er hos dem et behov for ændringer på det økonomiske område, som vel ikke overgås noget andet sted. Men nu er det altså fritidsundervisning, det drejer sig om, og på det område må der for enhver, der vil benytte sig af det, stå et tilbud til rådighed, et tilbud om en meget alsidig undervisning og videreuddannelse på et bredt, folkeligt grundlag i ordets bedste betydning og uden alt for mange pegefingre om, hvad der er nyttigt, eller hvad der er unyttigt, og det bør i princippet være en undervisning uden en afsluttende prøve, hvor et bestemt stof skal kunnes fra A til Z. Ved sådanne prøver nedsættes nemlig let muligheden for, at den enkeltes personlighed kan udfolde sig frit i behandlingen af stoffet.

Jeg kan måske bedst sige, hvad jeg mener, ved at citere et gruk af Kumbel:

„Jeg havde det bag skolens væg præcis som blommen i et æg, det har jeg indset siden.

For skolen tror, man er i stand, til det, kun æggeblommer kan: at gro af bare (h)viden.“

Jeg skal ikke på nogen måde rette anklage mod andre skoleformer, men blot hermed sige, at det er jo rigtigt, at mennesker gror ikke i menneskelig henseende blot gennem viden. Her ligger netop fritidsundervisningens mulighed og ansvar.

Jeg må i denne forbindelse sige, at jeg er lidt usikker over for, om forberedelseskursus med afsluttende, statskontrolleret prøve hører hjemme i dette område. Det bør i hvert tilfælde nok drøftes i udvalget, om i så fald ikke disse kursus bør være forbeholdt de kommunale skoler.

Hvad lærerkræfter angår, er det også rigtigt inden for denne undervisning at give ret vide muligheder. Lovforslaget bruger udtrykket „fornødne kvalifikationer“, og jeg må sige, jeg er enig med ministeren i, at kravet om fornødne kvalifika-

tioner ikke er et krav om seminarieuddannelse eller om medlemskab af foreningen. Hvad kravet rummer, beror altså på et skøn; der er ingen snærende bånd i retning af krav om bestemte eksamener, og det er godt, at det er sådan. Der er ofte i fritidsundervisningen givet en virkelig fortrinlig undervisning af folk med praktisk uddannelse eller folk, som blot har haft særlig interesse for et bestemt emne og derfor har dygtiggjort sig i det — blot de ved siden af har haft lidt medfødt sans for pædagogik. Dette betyder ikke alene en aflastning af de egentlig læreruddannede, men også en værdifuld hjælp til at opnå en passende bredde, idet der herved hentes hjælp til at klare en række faglige og almene emner, som hører hjemme i en folkelig præget undervisning, men som man ellers ikke ville kunne magte. Det afgørende er i denne forbindelse, at lærerne duer, og ikke hvorfra de har deres kunnen. Det er muligt, at man også på andre undervisningsområder, hvor faggrænserne ofte er lidt snævre, burde tænke lidt på dette.

Det er også på sin plads, at der gives en betydelig frihed såvel i selve undervisningens tilrettelæggelse som ved udvælgelse af fagene. Naturligvis kan der og bør der opstå diskussion om, hvad der skal være tilskudsberettigede fag. Jeg mener f. eks., at man er kommet et godt stykke ud i overdrevet, når man med statsstøtte vil tilbyde kursus i vinanvendelse. Jeg er enig med hr. Poul Dam i, at man også skal mere, og jeg tvivler ikke på, at dette fag kunne mere, ikke mindst hvis der gives smagsprøver i forbindelse med det; men det er dog alligevel et spørgsmål, om vi så ikke er kommet for langt ud. Jeg ville personlig hellere, gå ind for, at gymnastikken fik en betydelig bedre placering i denne fritidsundervisning, end tilfældet er.

Det er jo betydelige beløb, samfundet skal yde til undervisningen, og det er derfor nødvendigt at være på vagt over for misbrug. Befolkningens positive stilling til fritidsundervisningen bør ikke ødelægges af et urimeligt forhold mellem det, der opnås, og det, udgifterne beløber sig til. Loven og administrationen af loven må derfor, ikke mindst i fritidsundervisningens egen interesse, sikre en vel tilrettelagt undervisning, hvor timerne ikke benyttes